

คิดเอา

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๒๙๓๐. เรื่อง “กำหนดภาวนาภายในจิตขณะสวดมนต์ เพื่อคุมจิตไม่ให้แผ่
สายออกไปคิด”

กราบนมัสการหลวงพ่อก (กราบขอขมาครูบาอาจารย์ หากคำถามมีเหมาะสมหรือ
บังควร)

๑. โดยปกติโยมสวดมนต์เป็นกิจวัตรทุกวัน ขณะสวด จิตก็สายออกไปบ้าง เพราะไม่มี
กำลังสมาธิในบทสวด ก็คิดเอาว่า ถ้าจิตวอกแวกคิดอย่างอื่นในขณะสวดมนต์ จิตก็ต้องคิดพุท
โธได้ จึงภาวนาภายในขณะสวดมนต์ไปด้วย โดยกำหนดที่กลางอก รู้ตรงนั้นและสวดมนต์
(ปฏิบัติมาได้ระยะหนึ่งแล้ว) บางครั้งรู้สึกสงบลง และเคยมีประสบการณ์ครั้งหนึ่งเห็นว่ากายกับ
จิตทำงานแยกจากกัน

คำถามเจ้าคะ

สวดมนต์ไปด้วย ภาวนาในจิตด้วย ทำได้หรือไม่ ถูกต้องหรือไม่เจ้าคะ ควรทำต่อไป
หรือไม่เจ้าคะ

๒. เคยปฏิบัติแบบภาวนาพุทโธที่กลางอก แต่ไม่ได้ดูลม ตอนนี้นั้นมาฝึกดูลมแบบอานา
ปานสติ

คำถามเจ้าคะ

๒/๑. อานาปานสติ กำหนดลมหายใจเข้าออก ยาวสั้น รู้ที่กลางอก

ถาม

จำเป็นต้องมีพุทโธกำกับหรือไม่คะ (เคยฟังคำเทศน์หลวงตาพระมหาบัวท่านว่า ควรต้องมีพุทโธกำกับรักษาจิต)

๒/๒. บางครั้งพอกำหนดพุทโธด้วย ดุลมหายใจด้วย รู้สึกอึดอัด ต้องดูลมอย่างเดียว แต่บางทีพุทโธก็มาเอง พร้อมลมหายใจที่กลางอก

ถาม

ควรปรับอย่างไรให้เหมาะสม

๒/๓. หรือว่าที่ปฏิบัติแล้วเกิดภาวะนี้เพราะจิตไม่ตั้งมั่น ยังใช้ความเพียรน้อยไป ปฏิบัติน้อยไป ต้องทำให้มากกว่านี้ อดทนเรียนรู้จิตและธรรมของตัวเองให้มากกว่านี้

๓. บางครั้งเกิดเวทนามาก ได้อ่านและฟังธรรมะที่ต่างๆ แนะนำว่า ให้พิจารณาอนัตตา และความว่าง (เราไม่มีในกาย กายไม่มีในเรา เวทนาเกิดเพราะจิตปรุงแต่ง รูปเป็นอนัตตา แม้จิตก็เป็นอนัตตา)

ถาม

๓/๑. ความเคยชินที่ภาวนาอยู่กลางอก พอพิจารณารูปเป็นอนัตตา ก็ยังเห็นที่ตั้งจิตว่า อยู่กลางอก แต่เมื่อพิจารณาว่าจิตรับรู้ที่กลางอกนั้นเป็นอนัตตา มันก็ยังไม่มีการรับรู้ที่กลางอกนั้น ไม่ได้เป็นอนัตตา

แต่ถ้าจะพิจารณาให้จิตเป็นอนัตตา แล้วจิตตัวที่รู้ อยู่ที่ไหน วางจิตอย่างไร กำหนดรู้ อย่างไร (ก่อนกำหนดว่างก็พิจารณารูปแตกดับสูญสลายตามแนวอสุภะ แล้วจึงน้อมจิตถึงความว่าง คือไม่มีเหลืออยู่)

๓/๒. วิธีฝึกแบบนี้ถูกต้องหรือไม่ ควรปรับแก้อย่างไรคะ

โยมขอกราบขอขมาท่านอาจารย์ คำถามดูไม่เหมาะสมบ้างควร เนื่องจากโยมอยากปฏิบัติ แต่ห่างไกลครูบาอาจารย์ ไม่มีครูบาอาจารย์แนะนำ ได้ศึกษาเองก็อาจปฏิบัติไม่ถูกต้อง ผิดหลัก ขอพระอาจารย์เมตตาให้คำแนะนำเพื่อปฏิบัติละกิเลสตัณหาให้สิ้นไปในชาติปัจจุบันนี้ กราบขออนุโมทนาในเมตตาอาจารย์ด้วยเจ้าค่ะ

ตอบ : นี่จากศิษย์นะ คำถามๆ คำถามนี้โดยพื้นฐาน เวลาเราเทศน์ว่าการตลอด

ในพระไตรปิฎก เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน มัลลกะศัตรีย์ ประชาชนเข้ามาราบบูชามากมายมหาศาล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ บอก

“อานนท์ เธอบอกเขานะ ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด อย่างบูชาด้วยอามิสเลย ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด”

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ของเรา กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง มันเจริญที่ไหนล่ะ

มันเจริญที่หัวใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น

แต่เดิมนะ กึ่งกลางพระพุทธศาสนา โดยอภิธรรมเขาบอกว่า กึ่งกลางพระพุทธศาสนา มรรคผลนิพพานหมดแล้ว มันไม่มีหรอก

เขาปฏิบัติกัน เขาไม่เชื่อว่ามีมรรคมีผลนะ

ที่นี้หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของท่านด้วยบุญอำนาจวาสนาของท่าน ท่านปฏิบัติของท่านตามความสามารถของท่านในการค้าชู้กันระหว่างหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น จนถึงที่สิ้นสุดแห่งทุกขีไปทั้งคู่ ท่านถึงเทศน์ว่าการ

แล้วถึงที่สิ้นสุดแห่งทุกขีแล้ว เวลาหลวงปู่มั่นท่านเทศน์อบรมธรรมทายาทของท่าน

“อย่าพูดข้างนอกไปนะ อย่าพูดข้างนอกไปนะ”

ท่านจะเน้นย้ำตลอด ให้มันอยู่เป็นวงกรรมฐาน วงในครอบครัว วงภายใน

เพราะคำว่า “มรรคผลนิพพาน” ใครจะเชื่อ เวลาพูดถึงมรรคผลนิพพาน เขาหาว่า หลอกหลวงโลก โทกโลก มันไม่มีใครเชื่อหรอก เพราะอะไร

เพราะก่อนกึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนามันเรียวแหลมมาๆ คำว่า “เรียวแหลมมา” มันก็บวชกันเป็นประเพณี บวชแล้วก็ศึกษาแล้ว ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ

ปริยัติ ปฏิบัติ

เวลาปริยัติ ปริยัติที่มั่นคงแล้วก็ศาสนาจะมั่นคง แล้วก็มียศถาบรรดาศักดิ์ ก็แสวงหากัน อยู่อย่างนั้นไง

แต่เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติของท่านตามความเป็นจริงของท่าน ถ้าตามความเป็นจริงของท่าน เวลาประพฤติปฏิบัติแล้ว หลวงปู่มั่นท่านเน้นย้ำ หลวงตาท่าน ยืนยัน

เวลาหลวงปู่มั่นท่านนิพพาน หลวงตาพระมหาบัวท่านอยู่กับหลวงปู่มั่น ล้มลุก คลุกคลานมาอย่างไร้ รู้ ลูกศิษย์กับอาจารย์รู้กัน อาจารย์ท่านสมบุกสมบันมาขนาดไหน ท่านจะ ถึงที่สุดแห่งทุกข์ แล้วลูกศิษย์ที่จะมาประพฤติปฏิบัติเนะ

พ่อแม่ เวลาลูก ส่งให้มีการศึกษา ส่งให้เล่าเรียน แล้วออกไปสู่สังคม ออกไปสู่วงการ ธุรกิจ สังคม สังคมมันโหดร้ายแค่ไหน แล้วถ้าลูกของเราไม่มีประสบการณ์ ไม่มีความเท่าทัน สังคม ลูกเราไม่เป็นเหยื่อเขาหรือ นี่แค่ทางโลกนะ

แต่หลวงปู่มั่นท่านเผชิญกับกิเลสมา ท่านรู้ว่ามันปลิ้นปล้อน มันโหดร้ายขนาดไหน มันครอบงำหัวใจของสัตว์โลกขนาดไหน

แล้วเวลาท่านอบรมบ่มเพาะมา ท่านคัด ท่านเลือก ท่านแยกของท่าน คนไหนที่มีอำนาจ วิชาประพฤติปฏิบัติได้ ท่านก็ควบคุมดูแล คนไหนประพฤติปฏิบัติแล้ว ท่านรู้ว่ามันปฏิบัติ ไม่ได้ ทำสมาธิยังไม่เป็น ปฏิบัติไม่เป็น ท่านก็ให้อยู่ปฏิบัติไป ให้ฝึกหัดให้เป็นจริงเป็นนิสัย

เวลาเอาจริงเอาจึ้งขึ้นมามันล้มลุกคลุกคลานมา หลวงปู่มั่นท่านก็คอยชี้คอยแนะ

หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกท่านติดสมาธิ ๕ ปี คนที่ลากออกมาก็คือหลวงปู่มั่น “หลวงปู่มั่นเป่ากะหม่อมเรามา หลวงปู่มั่นเป่ากะหม่อมเรามา”

ล้มลุกคลุกคลานมาขนาดไหนก็หลวงปู่มั่นเอาอยู่ เอาอยู่ เห็นไหม จิตจะพิสดารขนาด ไหน จะลึกลึกลับมหัศจรรย์ จะซับซ้อนขนาดไหน หลวงปู่มั่นเอาอยู่หมดนะ เพราะท่านเคยเป็นมาก่อน ท่านรู้ถึงขั้นเชิงเล่ห์เหลี่ยมของกิเลสมันซับซ้อนแค่ไหน

ฉะนั้น เวลาติดสมาธิ ๕ ปีก็คิดว่าเป็นนิพพานไป

“ไอ้สุขอย่างนี้มันแค่เศษเนื้อติดฟัน”

ใครพูด

เศษเนื้อติดฟันใครๆ ก็รับรู้ได้ อาหารเต็มปากเต็มคำ รสชาติมันเต็มปากเต็มคำ ไอ้เศษเนื้อติดฟันมันก็มีรสนะ แล้วขณะติดสมาธิ ๕ ปี นั้นนะแค่ความสุขแค่เศษเนื้อติดฟัน แต่ไอ้คนที่ เป็นบอกว่าเป็นนี่คือนิพพาน

ท่านล้มโต๊ะเลย ท่านพยายามจะดึงออกมา ดึงความติด ดึงคนที่ติดว่าเป็นนี่คือนิพพาน ดึง ออกมาจากสมบัติของเขา ดึงออกมา

แล้วหลวงตาท่านก็พูดเองว่า “หลวงปู่มันดึงออกมา” พอดึงออกมาก็ไปเจออสุภะ เวลา กำลังพิจารณาอสุภะด้วยความมุมานะของตน หลวงปู่มันก็มานิพพานเสีย ท่านไปนั่งที่ท่าศพ

เวลาเขามุงดูเสร็จ เวลาเสร็จงานแล้ว เวลาหลวงปู่มันนิพพาน พระก็ล้อมรอบเต็มเลย สักพักก็ต่างคนต่างแยกย้ายกลับไป ท่านก็แอบมาตอนไม่มีใคร ไปนั่งเฝ้าอยู่ที่ปลายเท้า

เรากำลังล้มลูกคลูกคลานขนาดนี้ เราประพฤติปฏิบัติขนาดนี้ ขณะหลวงปู่มันอยู่จนเจ็บ ไข้ได้ป่วยขึ้นไป ก็มาราบเรียนถามท่าน ท่านลุกขึ้นมาตอบปัญหาขนาดไหน เราก็กลับไป ภาวนาต่อเนือง ล้มลูกคลูกคลานมาขนาดไหน บัดนี้หลวงปู่มันก็นิพพานไปแล้ว แล้วใครจะ สอนเราละ มันจะเชื่อฟังใคร

จิตระดับนี้ จิตที่มีคุณภาพขนาดนี้มันจะฟังใคร มันฟังคนไม่รู้ไม่ได้ มันฟังคนไม่เป็น ไม่ได้เพราะมันรู้ดีกว่าเขา มันรู้จนมันหลงตัวมันเอง จนมันติด จนหลวงปู่มันดึงออกมานั้นนะ

สุดท้ายแล้วท่านก็รำพึงรำพันถึงคำสอน มาทบทวนใจ หลวงปู่มันท่านสั่งไว้ว่า “อย่าทิ้ง ผู้รู้ อย่าทิ้งพุทโธ ไม่เสีย”

เห็นไหม คำว่า “ไม่เสีย” คนเราปฏิบัติไป ไปรู้ไปเห็น มันตามไป เสียหมด คนที่เสีย เสีย เพราะออกไปรู้ไปเห็น ไปเข้าใจเรื่องนั้นเรื่องนี้ ลงนรก ไปสวรรค์ ไปนิพพาน นิพพาน ๕ รอบ ๑๐ รอบ ไปสุขาวดี ไปทั่วเลย

จินตนาการมันได้ทั้งนั้นนะ เอ็งจะวาดภาพให้สวยงามขนาดไหนก็ได้ เอ็งจะว่าเอ็งไปนั่งอยู่บนก้อนเมฆลอยฟุ้งอยู่บนก้อนเมฆก็ได้ ได้ทั้งนั้นนะ ความรู้สึกของคนมันเป็นได้ร้อยแปด แล้วใครเป็นคนควบคุมละ

เวลาท่านถึงบอกว่า อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทธโธ ไม่เสีย

นี่เวลาท่านมารำพันของท่าน

นี่พูดถึงหลวงปู่มันไฉน

หลวงตาพระมหาบัวกับหลวงปู่มันท่านประพฤติปฏิบัติมาด้วยกันระหว่างอาจารย์กับลูกศิษย์ อาจารย์ก็ได้ประพฤติปฏิบัติมาดีที่สุดแห่งทุกข์ จนถึงกลางพระพุทธานุศาสน์ ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เจริญในหัวใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มัน ครูบาอาจารย์ เพชรน้ำหนึ่งทีหลวงปู่มันท่านเป่ากระหม่อมมา คือท่านอบรมบ่มเพาะ ท่านสอนมา คือท่านกางกั้นไม่ให้กิเลสเข้ามาแย่งมาชิง พยายามคอยชี้คายนาคอยบอก แล้วมันต้องคนที่มีวาสนา คือฟังแล้วมันมีเหตุมีผล ฟังแล้วมันยอมรับความจริงไฉน มันเป็นสุภาพบุรุษด้วยกันไฉน มันได้แย้งกันด้วยเหตุและผล เหตุและผลคือธรรม

มันไม่ใช่ได้แย้งกันด้วยอารมณ์ ไม่ได้โต้แย้งกันด้วยความอิจฉาตาร้อน ไม่ใช่ลำเอียงเพราะเขา เพราะเรา ไม่มีลำเอียงอะไรทั้งสิ้น สัจจะเป็นสัจจะ ความจริงเป็นความจริง ใครเห็นจริงหรือเห็นไม่จริงอีกต่างหาก ถ้าใครเห็นไม่จริง ความจริงนั้นต้องชนะความไม่จริงนั้นเด็ดขาด นี่เป็นข้อเท็จจริง

ฉะนั้น ข้อเท็จจริง อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทธโธ แล้วฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ

แล้วเวลาครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติท่านบอกว่า การประพฤติปฏิบัติยากอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งคือคราวเริ่มต้นนี้ กับอีกคราวหนึ่งคราวจะสิ้นกิเลส ขณะที่ไปเห็นอริชชา ๒ คราวนี้เป็นการปฏิบัติที่เข้มข้นเข้มงวด แล้วเป็นการปฏิบัติยากที่สุด

ฉะนั้น ย้อนกลับมาที่คำถามแล้ว คำถามนี้ร้อยแปดพันเก้า ที่ถามมาๆ มันเป็นปฏิบัติ เริ่มต้น การปฏิบัติเริ่มต้น เอนทรานซ์ไฉน ถ้าเอนไม่ติดไม่ได้เรียน เอนสอบแล้วสอบอีก บางคน

สอบตั้งแต่หนุ่มจนแก่ไม่ติดนะ ไม่ติด ใจเป็นคนสอบติดนะ มันสอบติด ๓-๔ วิชา เลือกลงเอาได้เลยจะเอาเรียนอะไร

นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติ เริ่มต้นทำความสงบของใจ ทำความสงบของใจ ทำความสงบของใจไม่ได้ ขณะที่ทำความสงบของใจไม่ได้ มันอยู่ที่วาสนา คำว่า “วาสนา” นะ เราเจอครูบาอาจารย์ประเภทใด

ถ้าครูบาอาจารย์ประเภทเป็นพระสงฆ์ เป็นพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา สอนถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ สอนถึงสังฆกรรม เป็นพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ คือรัตนตรัย ถ้าพระอยู่ที่รัตนตรัย เขาพยายามจะชี้ให้เราเข้ามาสู่ศีล สมาธิ ปัญญา

ศีล สมาธิ ปัญญา

แต่เวลาฝึกหัดๆ เวลาทำสมาธิๆ ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติเริ่มต้นขึ้นมาเรื่อยๆ แปรผันกันไปจะเป็นอย่างนี้ทั้งนั้น จะเข้าสู่สมาธิ ไม่เข้าสู่สมาธิ ทำสมาธิไม่เป็นไง ถ้าเข้าสู่สมาธิ ทำสมาธิไม่เป็น มันก็เหมือนจิต

เห็นไหม ดูสิ เวลาเจ้าชายสิทธัตถะออกไปฝึกหัดกับเจ้าลัทธิต่างๆ ๖ ปี อุทกดาบส อพาฬดาบส สมบัติ ๖ สมบัติ ๘ แล้วสมบัติ ๖ สมบัติ ๘ สมบัติ ๘ ฤๅษีชีไพรเขาทำได้มาก่อนหน้านั้น นี่ไง อภิญญา ๕ ๖ อภิญญาที่ ๖ คือรู้ว่าสิ้นกิเลส รู้ด้วยมรรค ๘ แต่มรรคมันไม่มี พอมันไม่มีขึ้นมา เวลาปฏิบัติไป เวลารู้อดีต รู้อนาคต รู้ล่วงหน้า รู้ล่วงหน้า

ภาษาเรานะ ไร้สาระ โคตรไร้สาระเลย เพราะอะไร

เพราะศีล สมาธิ ปัญญา เราฝึกหัดๆ เราฝึกหัดทำสมาธิ สมาธิคือจิตตั้งมั่น จิตเป็นหนึ่ง จิตไม่พาดพิงอารมณ์ใดๆ ทั้งสิ้น

แล้วที่มันพาดพิง พาดพิงเพราะอะไร

นี่คราวฝึกหัดเริ่มต้น เราเปรียบเทียบเหมือนกางร่ม แล้วหุบเข้ามาไม่ได้

หุบร่มเข้ามานะ เราหุบร่ม กางไปนี่บานออกไปทั้งร่มมันบานได้ขนาดไหน หุบร่มมา หุบเข้ามาก็เป็นหนึ่ง

นี่พอกางร่มออกไป โดยธรรมชาติของคน การเกิดเป็นมนุษย์มันก็กางออกหมด เป็นมนุษย์รับรู้ไปทุกสิ่งทุกอย่าง แล้วเวลาทำนะ สิ่งที่ทำรู้ไม่รู้ก็ทรงเจ้าใจ แม้แต่พระนะ ยังประทับทรงเลย มันเศร้า มันน่าจะถือมงคลตื่นข่าว ตีรัจฉานวิชา วิชาทำให้เนิ่นช้า

แล้วเวลาปฏิบัติ เวลาฝึกหัดนะ เรียนธรรมะ นักธรรมตรี นักธรรมโท นักธรรมเอก ๙ ประโยค แล้วเรียนมาแล้วเป็นภาคปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิบัติก็เริ่มต้น สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน สมถกรรมฐานทำไมไม่เป็น ทำไมไม่ได้ แต่เก่งนะ รู้ไปหมด อดีตอนาคตนะ อดีตชาติ อนาคต

เฮ้ย! เป็นอย่างนั้นจริงๆ หรือวะ แล้วถ้ามันรู้อดีตอนาคต แล้วทรงเจ้าเข้าผีมันต่างกัน ตรงไหน สายมูๆ สายมูก็สายผี เชื้อผี เชื้อเทวดา เชื้ออินทร์ เชื้อพรหม

เทวดา พระอินทร์เป็นเด็กล้างบาตรพระพุทธเจ้า เวลาพรหมมาฟังเทศน์พระพุทธเจ้าหมด เทวดา อินทร์ พรหมมาฟังเทศน์หลวงปู่มัน แล้วเอ็งไปเคารพบูชาอะไรเขา

บวชนาคๆ เวลานาค นาคเขาแปลงกายเป็นมนุษย์มาบวชพระ แล้วบวชแล้วเขาเป็นสัตว์ ภูษชาติเขาอบายภูมิบวชไม่ได้ บวชไม่ได้ เขาก็เลยขอว่า ต่อไปนี้เวลาบวชให้มีชื่อไว้ในพระพุทธศาสนาว่าบวชนาค แต่ความเป็นจริงคือบวชพระ ไม่ใช่บวชนาค

แล้วเอ็งจะรู้อะไรอีกล่ะ

ผลของวิญญูะง นี่ผลของวิญญูะง

เราจะบอกว่า ใ้ที่ประพฤติปฏิบัติ ถ้าเอ็งไปเจอครูบาอาจารย์ที่เหลวไหล มันก็ออกหมดนะ เพราะอะไร

เพราะคำถามบอกว่า ได้ฟังเทศน์ครูบาอาจารย์มาเยอะมาก แล้วสับสนไปหมดเลย แล้วงมาก แล้วเวลาปฏิบัติ คำถามนี้ถูกต้องไหม

คำถาม ๑. เวลาสวดมนต์ๆ มันชอบมีพุทโธขึ้นมา

พุทโธขึ้นมา ถ้ามีพุทโธขึ้นมา เราก็พุทโธได้ถ้ามันเป็นจิตนิสัยของคน ถ้าสวดมนต์ก็คือสวดมนต์ ถ้าเวลาปฏิบัติเราก็ปฏิบัติ เราก็แยกออกจากกัน

ที่นี้บอกว่า เวลาปฏิบัติแล้วมันก็มีพุทโธมาด้วย เราพุทโธมาด้วย สวดมนต์ไปด้วย
พร้อมกับพุทโธไปด้วย ถูกต้องหรือไม่

เวลาคนปฏิบัติ เริ่มต้นเวลาคนอยากปฏิบัติหาครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์บอกให้
ประพฤติกปฏิบัติ

แล้วปฏิบัติคืออะไร คือจิตตภาวนา แล้วจิตมันอยู่นั่น

คนเรามีกายกับใจๆ เราก็รู้สึกรู้ได้ เพราะจิตของเรารับรู้ถึงร่างกายของเรา เราก็ว่ามันมี
กายๆ กายมันชัดเจนมาก แต่จิตมันจับต้องได้อย่างไร แล้วจิตมันเป็นอย่างไร ใจมันเป็นอย่างไร
แต่เวลามันจะทุกข์มันจะร้อน นั่นนะใจทั้งนั้นนะ แต่ใจทั้งนั้นมันก็สัญชาตญาณไง เหมือนกับ
สัตว์ไง มันก็ความรับรู้ของมันไง แล้วเวลาทำสมาธิๆ คือจะหัดเข้ามาไง

แต่เวลาทำสมาธิๆ จิต โดยที่จิตมันรู้มันเห็นต่างๆ นั่นนะจิตคือมันสงบระงับบ้าง มัน
ถึงรู้เห็น แล้วรู้เห็นก็ตื่นกับมันไป มันเป็นเรื่องไร้สาระ แล้วคนเรามันไร้สาระเพราะมันไม่มี
วาสนา พอไม่มีวาสนา มันรู้เห็นสิ่งใดมันก็ว่า เออ! ไซ้ๆ

แต่ความจริง ในพระพุทธศาสนาไม่ใช่อย่างนั้น

ในพระพุทธศาสนาให้ทำสมาธิ ศีล สมาธิ ปัญญา

สมาธิกับสมาบัติแตกต่างกันอย่างไร

สมาบัติ ~ ถ้าคนทำเป็นแล้วเขารู้ ใจคนไม่เป็นละอยากอวด

สมาธิเป็นสมาธิใจ

สมาบัติ เห็นไหม ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อากาสนัญญายตนะ
วิญญาณัญญายตนะ อากิญจัญญายตนะ เนวสัญญานาสัญญายตนะ ทำอย่างไร

ครูบาอาจารย์เราทำมาหมดแล้วแหละ แล้วก็รู้ว่าทำมาแล้วมันมีกำลังอย่างไร มัน
ผิดพลาดอย่างไร

แล้วสมาธิ สมาธิเป็นอย่างไร

สมาธินะ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ

สมาธิก็ไม่รู้จักอีก ถ้ามันรู้จักนะ มันไม่เที่ยวไปรับรองเขาว่าอย่างนั้นถูก อย่างนี้ถูก ภาวนาไปก็นั่งเพื่อเจ้อ นั่งฝัน นั่งไปเห็นภาพ แล้วก็ว่าไป ส่งออกทั้งนั้นนะ นั่นคืออาการของจิต แต่โดยธรรมชาติมันก็เป็นอย่างนั้นนะ

โดยธรรมชาติ โดยธรรมชาติโดยสามัญสำนึกของคน คนมันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันได้สร้างเวรสร้างกรรมของมันมา พอสร้างเวรสร้างกรรมของมันมามันถึงเป็นจิตเป็นนิสัย เป็นความชอบ เวลาความชอบ ถ้ามันมีวาสนา เวลาทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบแล้ว มันก็จะมีอาการความรู้ที่แตกต่างกันไป

ความรู้ต่างๆ เพราะถ้าเราไม่ได้ภาวนาเลย เราก็ทุกข์ก็ยากกับกายกับใจเราอยู่นี้แหละ แต่ตอนนี้เรามีสติมีปัญญา เราจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เราต้องการความสงบของใจ

ที่นี้พอจะทำความสงบของใจ มันก็ไปผ่าน ผ่านกับจิตนิสัย ผ่านจากสันดานเดิมนั้นแหละ สันดานของใครเป็นอย่างไร มันชอบอย่างไร มันรักอย่างไร มันก็ออกอาการอย่างนั้นนะ อาการคือมันส่งออกไป

ถ้ามันผ่านอาการนั้นเข้ามา รู้สิ่งใดก็วาง รู้สิ่งใดก็วาง แล้วถ้ารู้สิ่งใด ถ้าสงสัยให้ถามเลย เห็นเทวดา ถามว่าเป็นเทวดาหรือเปล่า เจียบ หายเลย

เพราะถ้าเราจะถามว่าเทวดาหรือเปล่า มันมีสติแล้ว แต่ขณะที่เห็นมันส่งออกไปแล้ว

ที่นี้พอเรารู้ได้ เราตั้งสติได้ ก็ตั้งสติว่าจะถาม พอตั้งสติอันนี้ถาม พอถาม เพราะจิตมันไปเห็นอันนั้นแหละ พอจะถาม อันนั้นหายเลย

แต่ถ้าเป็นหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น นั้นเทวดาจริงๆ เทวดาจริงๆ คืออะไร เพราะจิตท่านสงบก่อน เห็นใหม่ จิตของท่าน

เวลาหลวงตาท่านเล่าถึงหลวงปู่มั่นจะรับเทวดา ท่านบอกเลย รู้แล้ววันนี้ ๕ ทุ่มคณะนั้นจะมา ที ๒ คณะนี้จะมา ท่านรับรู้ไว้ก่อน แล้วเวลาท่านก็ภาวนาของท่าน ทำความสงบของใจ ใจระงับเข้าไป ถ้าจิตมันสงบลงถึงอัปปนา มันลงลึกเกินไป ไม่รู้ว่าเทวดามาหรือยัง ต้องถอน

ออกมา ถอนออกมาจิตระดับอุปจาระ รั้งรู้ เทศนาว่าการเทวดา นี่เทวดาในวิภวัญญะ เทวดาโดยความเป็นจริง จิตที่เกิดเป็นเทวดา แล้วก็มาโดยสถานะของเขา

แต่ไอ้ที่ฝึกหัดปฏิบัติ พอจิตมันสงบแล้วอาการมันไปเห็นนะ เห็นภาพ เห็นว่า โอ้ย! เทวดามา เสียงพินมา

ลองถามว่าใช่หรือเปล่า

คนเรานะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย นี่ก็เหมือนกัน คนสร้างบุญมามากหรือน้อย พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะเป็นพระอรหันต์ เอตทัคคะหรือพระอรหันต์ในสมัยพุทธกาลก็เป็นพระอรหันต์ ทำไมพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวาละ เพราะเขาสร้างมา เขาทำของเขา

นี่ก็เหมือนกัน ใครมีวาสนาขนาดไหน มากน้อยขนาดไหน เวลาภาวนาไปแล้ว ถ้าคนไม่มีวาสนาเลย ภาวนาสมาธิไม่ได้ ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้นนะ เขาเรียกว่าอินทรีย์อ่อน อินทรีย์แข็ง สติอินทรีย์ สมาธิอินทรีย์ อินทรีย์คนอ่อนแอ คนอ่อนแอล้มลุกคลุกคลาน

คนที่ปฏิบัติ เวลาปฏิบัติเหมือนกัน ทุกคนเกิดมามีสิทธิเสรีภาพเหมือนกัน เกิดเป็นคนเหมือนกัน นับถือพระพุทธศาสนาเหมือนกัน จะปฏิบัติได้เหมือนกัน แต่เวลาทำล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้นนะ

ฉะนั้น ถ้ามันจะพุทโธด้วย อะไรด้วย ถ้ามันเป็นไปได้ เราก็ทำได้

๑/๑. อานาปานสติ เวลาหายใจสั้น หายใจยาว ฟังเทศน์หลวงตาพระมหาบัวท่านบอกว่าต้องมีพุทโธกำกับจิตตลอดเวลา

ไ้กำกับจิตตลอดเวลา พุทโธมันก็พุทธานุสติ ถ้าสวดมนต์ๆ เราก็อาศัยสิ่งนั้น

๒/๒. สิ่งที่ว่าเวลาพุทโธแล้วมันจะเป็นเอง มันเกิดคำถามขึ้นมา อะไรควรหรือไม่ควร มันจะมีสิ่งนี้ขึ้นมาตลอด แล้วมันก็จะมารบกวนตลอด

เราก็วางสิ่งนี้ทั้งหมด

๒/๓. เวลาจิต ที่เป็นอย่างนี้เพราะจิตไม่ตั้งมั่นไซหรือไม่

มันยิ่งกว่าไซ

ฉะนั้น เวลาปฏิบัติ เราทำเพื่อสมาธิ เราทำเพื่อสมาธิของเรา

เวลาข้อที่ ๓.

๓/๑. เวลาที่มันเคยชิน มันพิจารณาไปแล้ว เวลานั่งไปแล้วมันเจ็บมันปวดขึ้นมา ก็บอกให้พิจารณาเป็นอนัตตา แล้วพอเป็นอนัตตาแล้ว จิตเวลาพิจารณาเป็นอนัตตา แต่จิตมันไม่เป็นอนัตตา

มันฟังมาเยอะไง เราก็อยากให้เป็นอนัตตา แล้วอนัตตาก็ยังไม่รู้สึกตัวนะ สมาธิยังทำอะไรไม่เป็น พื้นฐานมันไม่มี ถ้าพื้นฐานมันมี มันฝึกหัดแล้วประพฤติปฏิบัติของมันไป

ฉะนั้น เวลาว่ามันจะเป็นอนัตตาหรือไม่เป็นอนัตตา

เวลา ๓/๒. เวลาปฏิบัติอยู่ห่างไกลครูบาอาจารย์

หลวงตาพระมหาบัวเวลาท่านสิ้นกิเลส โอ้โฮ! โลกธาตุนี้ไหวหมดเลย ขณะมันยิ่งใหญ่ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ คือขณะที่มันดับ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ ขณะมันยิ่งใหญ่ มันสะเทือนไปหมดเลย โลกธาตุนี้ไหว ตัวท่านไหวหมดเลย พอเสร็จแล้วเวลามันคลายออกมา กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบแล้วกราบเล่า

๒,๐๐๐ กว่าปี กึ่งพุทธกาล กึ่งพุทธกาล ๒,๐๐๐ กว่าปี เวลาท่านสิ้นกิเลส “พระพุทธเจ้า รู้ได้อย่างไร”

ท่านแปลกใจว่าไอ้ความรู้แบบนี้พระพุทธเจ้ารู้ได้อย่างไร แต่ท่านรู้ แต่ถ้าท่านไม่รู้จะ ท่านก็ไม่มีอะไรไปเทียบเคียงไง เวลาท่านรู้ขึ้นมา เห็นใหม่ สิ่งที่มีมันเป็นจริง มันเป็นจริงขึ้นมาใน หัวใจของหลวงตาพระมหาบัว ท่านกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาท่านไปอยู่ที่ไหน ท่านบอกไม่ได้กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ได้กราบ หลวงปู่มั่นก่อน นอนไม่ได้ คนเรากล้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันมีกตัญญู มันฝังหัวใจ สิ่งนี้มันเป็นจริง ถ้ามันเป็นจริง

แต่นี้ของเรามันไม่จริงใจ บอกว่า พิจารณาให้มันเป็นอนัตตา มันเป็นอนัตตา แต่จิตมันไม่เป็น

ก็จิตกับอาการของจิต ความคิดไม่ใช่จิต คิดว่าเป็นอนัตตา แต่จิตมันไม่เป็นหรอก มันเป็นไปได้

แต่เวลาเป็น มันเป็นที่จิต กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ จิตรวมลง เวลาละสักกายทิฏฐิ ถ้ามันเป็นจริงนะ

แล้วถ้ามันเป็นจริง มันจริงเป็นเพราะอะไร

เป็นจริงเพราะมันมีสมถกรรมฐาน มันมีฐานคือใจที่ทำงาน

แล้วใจมันอยู่ไหน

นี่สมาธิทำไม่ได้ไง ไม่มีสมาธิ แต่โยมพยายามจะรวบรัดว่าใช้ปัญญาไป ปัญญาจะเป็นอย่างนั้น แล้วมันจะรู้อาการอย่างนั้นๆ

สรุป หลวงตาพระมหาบัวท่านไปกราบเท้าหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นท่านสั่งไว้ “อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทธโธ”

กำหนดพุทธโธๆ กำหนดอานาปานสติ สวดมนต์ก็สวดมนต์ อย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วพยายามทำความเข้าใจเข้ามา

ถ้าใจสงบแล้วนะ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี มันก็คิดว่าเป็นนิพพานอีกนะ ไร้สาระมาก การปฏิบัติเริ่มต้นมันยาก มันยากอย่างนี้ แต่โดยธรรมชาติของปุถุชนคนหนาเป็นอย่างนี้ทั้งหมด เป็นอย่างนี้ทั้งนั้น

เพียงแค่ครูบาอาจารย์ที่ดั่งงามท่านก็พยายามส่งเสริมๆ นั่นนะ ปฏิบัติบูชาเถิด ปฏิบัติบูชาเถิด ให้เป็นจริตเป็นนิสัย แล้วถ้ามันจะเอาจริงเอาจังขึ้นมามันต้องเจาะจง จำเพาะเจาะจง เอาจริงเอาจังเฉพาะจิตดวงนั้น ถ้ามันเจาะจงแล้วเอาจริงเอาจังของเราขึ้นมา มันก็จะศีล สมาธิ ปัญญา

โดยทั่วไป สิ่งที่มีสติปัญญานั่นแหละเป็นที่ว่าหลวงตาท่านบอกว่าปัญญาอบรมสมาธิๆ จะคิดอย่างไร จะทำอย่างไร เห็นไหม

๓/๑. พิจารณาให้มันเป็นอนัตตา มันไม่เป็นอนัตตา เวลาคิดไปแล้ว ความรู้สึกนึกคิดเป็นอนัตตา แต่จิตมันไม่เป็นอนัตตา

พิจารณาไปสิ พิจารณาด้วยสติปัญญา พอมันมีเหตุมีผลมันเศร้าณะ มันวางหมดนะ นั่นแหละปัญญาอบรมสมาธิ มันไม่ใช่วิปัสสนาหรอก แล้วทั้งหมดเป็นอย่างนี้ทั้งนั้น โดยโลกเลย แล้วอย่างนี้เขาเรียกโลกียะ โลกหมด ภาวนาไม่เป็น

ถ้าภาวนาเป็น มันถึงจะมีสมาธิก่อน ทำความสงบของใจเข้ามา ไม่ใช่ปฏิบัติแบบเข้าทรงทรงเจ้า

ปฏิบัติไปเหมือนเข้าทรงทรงเจ้า ไม่มีขอบเขตอะไรเลย ไม่มีอริยสังขเลย ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ มันไม่ใช่พระพุทธศาสนาแล้ว มันกำลังจะปฏิบัติแบบทรงเจ้า ทรงเจ้าเข้าผี ลูกช้างๆ นั่นนะ ไร้สาระ จบ

ถาม : ข้อ ๒๙๓๑. เรื่อง “กราบนมัสการหลวงปู่ศรีบวช ๖๐๐ ปี”

ตอบ : ไม่ให้ จบแล้ว เพราะให้แล้วให้อีก มันไปรบกวนคนอื่น มันไปรบกวนเขา เพราะเราก็ต้องให้คนอื่นทำให้ ฉะนั้นว่า รบกวนกันเกินไปไม่ได้ ไม่ให้ จบ

ถาม : ข้อ ๒๙๓๒. เรื่อง “อยากเจอสิ่งที่ทำ”

กราบนมัสการหลวงปู่ เรียนถามปัญหาที่แก้ไม่ได้ ลูกยังศึกษาอยู่ ต้องถือทฤษฎีพร้อมกับภาคปฏิบัติ มีเพื่อนเรียนเป็นกลุ่ม แต่เราพูดน้อย ไม่มีเพื่อนที่สนิท มีความกดดันบ้าง

ตอนภาคปฏิบัติเราต้องตั้งใจและอยากจดจ่อกับงาน บางทีมีเสียงเข้ามาว่าเรายังทำไม่ดี
ทั้งๆ ที่คนพูดทำไม่ได้เท่าเรา นี่คือความกดดัน ไม่อยากคล้อยตามความรู้สึกที่คนอื่นเขาสร้างให้
เรา ทำให้เราเสียใจท้อใจ โดยพยายามไม่สนใจ แต่มันยังทำไม่ได้

บางครั้งความคิดแวบขึ้นมาแล้วก็กลับไปรู้สึกไม่ดี คำพูดนั้นกับคนคนนั้น บางทีรู้สึกไม่ดีกับ
ตัวเองว่าทำไมเราต้องเจอปัญหาแบบนี้ เราพยายามทำให้ดีที่สุด รับผิดชอบงานช่วยเหลือผู้อื่น
แต่เมื่อเวลาผ่านไป เขาก็ลืมและไม่ได้นึกถึง และกลับมาขย้อนเราว่า ไม่อยากขย้อนเขากลับ ไม่
อยากพูดสิ่งที่ไม่ดี แต่มันทำให้จุกอยู่คนเดียว

ดูขอรอบนมัสการหลวงพ่อบรรณาทองออกให้ลูกด้วยว่าต้องทำอะไรได้ ด้วยความ
เคารพอย่างสูงในเมตตาของหลวงพ่อบรรณาทอง

ตอบ : ยังต้องศึกษาอยู่ ต้องเรียนอยู่ ก็เรียนของเราไป ถ้าเรียนก็เรียน เพราะในสังคม
ทุกสังคมไง ตอนนี้อยู่ในสังคมนะ แม้แต่ในโรงเรียนทุกโรงเรียนมันมีความกดดัน เพราะมันมี
ความรู้ความเห็นแตกต่างกันไปตามกระแสสังคม แล้วมันแยกกันไป มันทะเลาะเบาะแว้งกันไป
แล้วมันมีปัญหาทำร้ายร่างกายกัน ก็ไปฟ้องพ่อฟ้องแม่ จนต้องไปแจ้งความเป็นคดีกันไปในะ นั่น
เรื่องของเด็กๆ

ใช้นี่มันเรื่องของผู้ใหญ่ไง ยังต้องมีการศึกษา คือไปเรียนธรรมะไง เขาก็แบ่งเป็นกลุ่มเป็น
ชั้น แล้วก็สร้างคุณงามความดี ก็มีคนติฉินนินทาเข้ามาหาเรา

กรรมของสัตว์ ใครจะดี ใครจะชั่ว มันเรื่องของเขา เราตั้งใจของเราให้ดีงามของเรา

เวลาเขาว่าเขากล่าว ก็คิดว่ามันเป็นการติฉินนินทา แล้วตัวเราละ

กรรมเก่า กรรมใหม่ละ กรรมเก่าๆ เราได้สร้างเวรสร้างกรรมกันมา เราถึงเจอสภาพ
สังคมแบบนี้ แล้วเราก็ตั้งสติของเราไง ตั้งสติของเรา

มันไม่มีใครที่ไม่มีใครโดนตีเตียนเลย แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แม้แต่
เทวทัตยังจ้างคนมายิงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนพระนะ ภิกษุทั้งหลาย ถ้าเธอโดนโลกธรรม ๘ คือคำติฉินนินทา อย่างน้อยใจ อย่างสะเทือนใจ ให้ระลึกถึงเรา คนที่จะโดนเขาติเตียนติฉินนินทา มากที่สุดคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โดนติฉินโดนนินทามาตลอด

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า เวลาเราเป็นใคร ใ้ติฉินนินทามันก็กรรมของสัตว์ มันจะจริง มันจะเท็จ มันเรื่องของเขา เราก็ตั้งสติของเรา เรียนก็เรียนของเรา เรียนของเราให้หมดเวลา แล้วมีความรู้ มากน้อยขนาดไหน เวลาจะปฏิบัติเป็นเรื่องตัวของเราแล้ว

ใ้ติฉินนินทามันอยู่ข้างนอก แต่เราไปเก็บมันมาไง รูป รส กลิ่น เสียง เสียงที่เขาติฉิน นินทามันก็เป็นเสียง แต่วันไหนถ้าเราบวการมณเฑาะเราเข้าไปด้วยมันก็เจ็บมาก วันไหนเราวางได้ มันก็เจ็บน้อย

แล้วก็น้อยใจ ทำดีไม่ได้ดี ทำดีไม่ได้ดี

ทุกคนพูดอย่างนี้หมดนะ “ทำดีไม่ได้ดี” พร้อมทั้งเราด้วย เราก็พูด ทำดีไม่ได้ดี ทำดีไม่ได้ ดี ทำไมทำแล้วไม่มีใครเห็นความดีเราเลย ทำดีแล้วไม่ได้ดี

เอ็งจะเอาความดีจากใครล่ะ อ้าว! ถ้าทำความดีๆ ก็ทำความดีเพื่อเราไง อ้าว! ทำดีก็ทำ แล้ว แล้วปฏิบัติ ปฏิบัติให้ดี แล้วทำของเรา

เราจะบอกว่า สิ่งที่ยอมรับมามันแก้ไม่ได้ สังคมมันเป็นแบบนี้ บางคนยังคิดปลีกหนี จากสังคมไปเลย เราบอก ไม่มีทาง เพราะอะไร เพราะคน ไปอยู่ที่ไหนก็คนทั้งนั้นนะ เพราะเรา อยู่คนเดียวที่ไหน

พระเรา พระปฏิบัติ เวลาเราจุดสติในป่าเราก็ไปคนเดียวเหมือนกัน แต่เวลาถึงเวลาแล้ว ตอนนี้ชำระคร่ำคร่าแล้ว ๗๐ กว่าแล้ว จะ ๘๐ แล้วนะ จะอยู่กับใครล่ะ นี่ยังตั้งถามนะ เรายังสร้าง ลูกศิษย์ลูกหาไว้บ้าง อาศัยอยู่กับเขา ถ้าเราไม่มีลูกศิษย์เลยนะ ไม่รู้จะอยู่กับใครนะเนี่ย ไปอยู่คนเดียวไง อยู่คนเดียวจริงๆ

นี่ก็เหมือนกัน มันเป็นปัญหาโลกแตก ในเมื่อมันมีปัญหาอย่างนั้นแล้ว เราก็ดูจิตใจของ เรา แล้วอย่างนี้มันเกิดเป็นปัญญามากเลย อ้อ! สังคมมันเป็นแบบนี้ โลกเป็นแบบนี้ เราก็อยู่กับ โลก เราก็รักษาหัวใจของเรา

มีสติดี ๆ แล้วฝึกหัดของเรา วันไหนควบคุมได้ เป็นพระเอก วันไหนเราควบคุมไม่ได้ เป็นพระรอง วันไหนเราพ่ายแพ้ เราเป็นผู้ร้าย เราเป็นทั้งนั้นเลย เราเป็นเอง ใจเราเป็นเองหมดเลย แล้วเราอยากเป็นพระเอก อยากเป็นพระรอง หรืออยากเป็นผู้ร้าย ถ้าเป็นผู้ร้ายก็เจ็บมากหน่อย ถ้าเป็นพระเอก วันนั้นชนะใจของตัว ถ้าเป็นพระรอง เออ! มันพอสู้กันได้ ไม่เจ็บเท่าไร ฉะนั้นฝึกหัดใจของตน

เราอยู่กับสังคัม สังคัมเป็นแบบนี้ เรียนธรรมะ ปฏิบัติธรรมะ ก็สอนอย่างนี้อยู่แล้ว ใครจะดี ใครจะชั่วมันเรื่องของเขา เราจะทำความดีของเรา เราจะทำความดีของเรา เราต่างหากอย่าผิดพลาด อย่าพลั้งเผลอ ไพล่ไปเห็นดีเป็นชั่ว เห็นชั่วเป็นดี เราต้องรู้จักบาปบุญคุณโทษ ความดี ความชั่ว แล้วฝึกหัดของเราไป จบ

ถาม : ข้อ ๒๙๓๓. เรื่อง “หลังจาก ๕,๐๐๐ ปีของพุทธกาล”

กราบนมัสการหลวงพ่อกว่าหลังจาก ๕,๐๐๐ ปีของพุทธกาลในยุคสมณโคดมนี้ กว่าที่จะถึงยุคพระศรีอารียะ สภามิคสัญญีของสังคัมมนุษย์จะเป็นอย่างไรครับ พระไตรปิฎกมีกล่าวหรือไม่ มันแยกว่าช่วงที่พระพุทศศาสนายังดำรงอยู่อย่างไรครับ

ตอบ : ในพระไตรปิฎกมากมาย ที่ศึกษาๆ พวกเราไม่ได้ศึกษา แล้วถ้าเราศึกษา เราสนใจสิ่งใด เราก็ศึกษาเฉพาะแขนงที่เราสนใจใจ แต่ในพระไตรปิฎกอธิบายไว้มากมาย เวลาพอหมดยุคมิคสัญญี อายุคน ๗ ขวบ เวลาฆ่าฟันกัน แทงกันตลอดเวลาเพราะอะไร เพราะมันไม่มีคุณธรรม

ถ้าไม่มีคุณธรรม เรามองไปที่สัตว์ สัตว์ พ่อแม่ลูกมันโตแล้วมันไม่มีของมัน มันสังวาสกัน ได้ทั้งนั้นนะ นี่เหมือนกัน เวลาต่อไปมันจะเป็นอย่างนั้นหมดนะ พ่อแม่ลูกมันไม่รู้จัก

ไม่ต้องหรอก ตอนนี้ออกว่าพ่อแม่ไม่มีบุญคุณๆ นั้นนะ

ด้วยศีลธรรมจริยธรรมนะ ทำให้จิตใจของคนมันแตกต่างกันไป แล้วถ้ามันยุคอย่างนั้น แล้วมันเหมือนยุคของสัตว์

แล้วเราไม่ต้องไปคิดหรอก ถ้าเราสร้างบุญสร้างกุศลของเรา เราไม่ไปเกิดในยุคอย่างนั้น ถ้าไม่เกิดในยุคอย่างนั้นนะ แล้วไม่เกิดแล้วไปอยู่ไหนละ

พรหม ๘๐,๐๐๐ ปีนะ ถ้าสองรอบก็แสนหก มันวงรอบของมันไปเพราะอะไร

ธรณีวิทยาไป ๔๐ ล้านปี ๖๐ ล้านปีนะ แล้วถึงเวลาอจินไตย โลกนี้เป็นอจินไตย พระศรีอริยเมตไตรยมาตรัสรู้ข้างหน้าแน่นอน แต่โลกมันจะหมุน สภาวะโลกร้อนมันสร้างปัญหาขนาดไหน ไม่ต้องไปคิดอื่นไกลมากขนาดนั้นหรอก

กลับมาที่หายใจเข้านี่ก็พุท หายใจออกนี่ก็โธ สร้างคุณงามความดีอันนี้ได้

ไฉนนี่สร้างคุณงามความดีของเรา ปฏิบัตินะ ปฏิบัติพอเป็นพิธี แต่อย่ารู้ว่า ๕,๐๐๐ ปีข้างหน้าจะเกิดอะไรขึ้น มันอยากรู้มากเกินไป

ศึกษาทางวิทยาศาสตร์ เขาก็วิเคราะห์ให้ละเอียด เขาวิจัยไว้เลย ตอนนี้จะไปดาวอังคารกันนะ หาดาวเคราะห์เพื่อจะย้ายมนุษย์ไปอยู่นั่นนะ นี่ความคิดมนุษย์ก็ยังไม่ไข แต่โดยข้อเท็จจริงนะ ดูพายุเข้ามาสิ มันกวาดไปหมดเลย มนุษย์สร้างกับเวลาสภาวะของโลกมันเป็นไปโดยข้อเท็จจริง

แล้วมนุษย์สร้างก็คือมนุษย์สร้าง มนุษย์สร้าง มนุษย์แก้ไขทั้งนั้นนะ แต่ถึงเวลาแล้วนะ มนุษย์ไม่เหลือเลย ถ้าถึงยุคถึงคราว

เดี๋ยวจะหาว่าขู ไม่ได้ขูนะ อันนี้อ่านพระไตรปิฎกมา ก็ดูมาเหมือนกันว่ายุคมิดิสต์ญี่เพราะอะไร ดาว ๗ ดวงมันมี แล้วทุกคนนักวิทยาศาสตร์บอก โอ้ย! มันเป็นไปได้ไม่ได้ มันเป็นไปได้ไม่ได้

เออ! มันเป็นไปได้ไม่ได้ มันอีกไกล พอมันอีกไกล สิ่งที่เกี่ยวข้องตายเกิดในวัฏฏะ เอาปัจจุบันนี้

การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ มีสมถะ มีวาสนา มีโอกาส แต่มันเอาไม่เอาละ มันไม่เอาก็ไม่มีโอกาสไง เกิดมาก็มีโอกาส มันโยนทิ้งไง มันเอาทิวสิเอามานะของมัน แล้วมันจะได้อะไรละ มันก็กรรมของสัตว์ไง

แล้วกรรมของสัตว์คืออะไร

กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมาโง ก็เขาทำอย่างนั้นโง ทำอย่างนั้นมันก็ให้ผลสิ่งทีทำโง ถ้าให้ผลสิ่งทีทำ มันก็กรรมของสัตว์โง

นี่ก็เหมือนกัน แหม! คำถามเลย หลังจาก ๕,๐๐๐ ปีของพุทธกาล

ไอ้โฮ! นี่ ๒,๕๐๐ ๒,๕๐๐ ตอนนี่ยังขึ้นชมหลวงปู่มันอยู่นะ กิ่งกลางพระพุทธานา กิ่งกลางพระพุทธานา ไอ้เนีเอา ๕,๐๐๐ ปี

แค่ ๒,๕๐๐ กว่าปี เวลาศึกษาประวัติศาสตร์ตั้งแต่สมัยองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วเผยแพร่มา แล้วยุคคราวมานี้ แวนแคว้นต่างๆ นับถือ

แล้วตอนนี้เวลาดูสารคดี ชาวพุทธในอัฟกานิสถาน ชาวพุทธในอินโด บุโรพุทโธนั้นนะ ตอนอิสลามเข้ามา ชาวพุทธยังหลงเหลืออยู่ในอินโด อินโดภาษาเขา ภาษาสันสกฤตทั้งนั้นนะ มันรากเหง้ามาจากพระพุทธานา แล้วเวลามันหมดไปๆ ที่บุโรพุทโธไวนั้นนะ นีมนุษย์สร้างมนุษย์ที่ศรัทธาพระพุทธานาสร้างขึ้นมา แล้วมนุษย์เป็นๆ โคนยึดครอง โคนไปจนหลบหลีกเขาไป

พูดถึงว่า แต่ละยุค แต่ละคราว นีกิ่งกลางพระพุทธานา แล้วนี่อีก ๒,๐๐๐ กว่าปี แล้ว ๕,๐๐๐ ปีโง

เอาปัจจุบันนี้ เอาที่ศรัทธาของเรา แล้วสร้างคุณงามความดีกับใจดวงนี้ ให้ใจดวงนี้ได้เกิดที่ดีงาม เกิดในประเทศอันสมควร เกิดในสิ่งที่สังคมที่ร่มเย็นเป็นสุข เพื่อได้เจริญประพฤติปฏิบัติต่อไปให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ เอวัง